

Trag Biljke NEDELJNIK #075 - Uzgoj hrane nikada nije bio važniji

Datum: 23. Mart

Priroda pamti da su malo i lepo srodni.

Priroda ne uništava prostor koji je hrani.

Priroda se nikada neće odroditi od sebe same.

Kratak sadržaj:

Koraci do bašte koja hrani cele godine

Nadin kutak

Do kada je rok da se poseje RPZ?

Uzgoj iz reznica

Sadnja voća

Zaštitite lukove

Bašta na balkonu

Divlja hrana

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Pre desetak godina napisala sam tekst o tome da će čovečanstvo kad- tad da bude u krizi sa hranom jer će se desiti nestašica mineralnih đubriva. Da, važna tema u kojoj nema romantike. Neko je bez obzira na naše stavove pokrenuo sukobe i posledica je podizanje cena i još važnije potencijalna nestašica hrane.

Sigurno ste upućeni u dešavanjima u Persijskom zalivu i tamo se nalazi veličanstven Hormuški moreuz koji osim nafte propušta trećinu ukupne svetske primorske trgovine mineralnim đubrivima. Zemlje Persijskog zaliva ujedno su među najvećim izvoznicama ključnih sastojaka za proizvodnju hrane. Procenjuje se da proizvođači iz ove regije učestvuju sa 49% u globalnom uvozu uree i 30% svetskog tržišta na izvoz amonijaka.

Azotna đubriva poput uree i amonijaka presudna su za industrijsku proizvodnju hrane. Mada, odgovorno tvrdim da i proizvođači iz mog sela ne znaju ništa da uzgoje bez tih šarenih i belih kuglica – veštačkih mineralnih đubriva.

Zvuči oholo, ali mene se ova kriza puno ne tiče jer proizvodim puno hrane i nikada nisam upotrebila minerale u uzgoju.

Zanima me kako vi reagujete na ove informacije?

Posledica ovako nečeg je definitivno kriza hrane jer industrije nisu u stanju da napune police marketa bez ovih đubriva, pa je logično da će se **proizvodnja smanjiti, a hrana poskupeti.**

Svako ko je na vreme prešao na biološke metode neće osetiti krizu hrane u onoj meri u kojoj će osetiti oni koji zavise od marketa.

Svako ko je pokrenuo svoju baštu neće osetiti krizu hrane za razliku od onih koji još uvek misle da je bašta hobi za koji nemaju vremena. Baštovanski turizam je pluskvamperfekt naših života, a vaše je da se probudite i shvatite realnost.

Zašto? Jer je proleće, jer se velike svetske krize nekako dese uvek u proleće kao da onom malom prosečnom čoveku uvek daju šansu da preživi. **Nije kriza nastala usred zime kada su ti ruke vezane, već baš sada kada nam je uletelo u živote proleće pa imaš šansu.** Imaš šansu čoveče da urediš svoj život po meri što manjeg opterećenja na svoj život.

Sve se vrti oko hrane, tvoje vreme, tvoja plata (čitaj tvoje vreme), tvoje školovanje (čitaj tvoja plata i tvoje vreme) i zato zatvori taj krug i pokreni bilo kakvu proizvodnju hrane.

Ja ne bih mogla da dišem od straha kada bih znala da moj opstanak zavisi od industrija ili od svih tih ratobornih ljudi koji se vazda igraju rata.

Ne bih mogla da dišem od straha kada ne bih poznavala svaku divlju biljku iz okruženja, resurs, lek i hranu.

A i ja sam dete grada. Nikada nisam bila niti živela na selu. Nisam imala babe niti dede koji bi mi pokazivali koliko je priroda čudesna, već sam se kao borac za prava životinja usput (mada ne postoji slučajnost) upoznala sa suštinom ugrožavanja našeg života – industrijama.

Ako sam ja mogla sve da savladam možeš i ti jer i ja sam bila dete radijatora. Ovde je samo važno jedno – do kada ćeš dopuštati da ti prete ratovima i da te svaka belosvetska kriza dodatno baca u dugovanja...

Teške teme niko ne voli, ali ova je laka, samo odaberi 5 kultura koje ćeš uzgojiti ove sezone i postani **čoveče** ponosan na sebe.

Posadila sam 20 kg krompira pre dolaska proleća. Nikada lakša sadnja. Spremni PMovi i samo sam ubacila krtole.

Eto, godinama radim na lakim tehnikama, načinima koji te neće namučiti, zoniranoj bašti koja ti daje rešenje i ako si jako zauzet jer ti daje korake za rad, upotrebi resursa u proizvodnji hrane i modelima dinamike koji ti daju više hrane sa malog prostora jer sam se spremala za ovo, a usput sam tebi čoveče trasirala **put do oslobođenja.**

Poznavanje resursa je od ključnog značaja za nas: detelina, bagrem, kopriva, ambrozija, mišjakinja... ako industrije ne znaju ti treba da znaš da imaš resurse za N svuda oko sebe, za tebe nema krize.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik Tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova.

O fosforu je reč!

Pitaš me ko sam.

Svaki sam čovek koga sam upoznala, sve što sam iskusila i okusila.

Sastojim se od prijateljskih stisaka ruku, usputnih osmeha, roditeljske brige, ljubaznosti stranaca, velikih bitaka. Zašivenog sam srca na sto mesta, napuklog od strepnji, gorkih reči, divnih dela kao u lirskoj pesmi, suza od radosti, prepirki do beskonačnosti, mrkih pogleda i tuđeg stida.

U meni svira jedna lična mesečina, lična je kao gen u meni, a u daljini nazirem zvukove života dok prebirem po osećanjima koji se dobrovoljno razmiču.

Sve mi zaceli, sve mi iznova gori i ja vidim što Jesam.

To sam.

Svako sam.

Sve sam.

I tek onda kad ja puštam, raspušta se sve od mene.

Nasilje koje vršimo nad tlom upotrebom mineralnih đubriva je najveća moja tuga. Suza mi je ukopana na ivici oka, vrisak u grlu, u rukama grč. Koliko mene mora da postoji kako bih bila dovoljno glasna i dovoljno brza?!

Planeta više ne može sama.

Uče nas pogrešno, stalno nas u roblje bacaju, vezuju oči nekim tamnim maramama da ne bismo videli da je sve što trebamo oko nas.

Pa zašto ne verujete prirodi?

Dala nam je lek za svaku boljku, za svaku biljku i tlo.

Uče nas da bez mineralnog đubriva nema ni fosfora u tlu i onda nas primoravaju da kupujemo sve veće količine ovih granula.

Dva su razloga zbog kojih je ta naša zavisnost od mineralnih đubriva rizična:

PRVI - sav fosfor iz mineralnih đubriva ne ostaje u zemlji već se dosta spere u reke i jezera gde izaziva cvetanje algi koje pri svom razlaganju usisavaju kiseonik i tako stvaraju mrtve zone.

DRUGI - je mnogo opasniji. Fosfora nema u beskonačnim količinama i vode se velike debate koliko ga u prirodi još ima. Kako navodi sajt "Mother Jones" potrošnja fosfora mora drastično da se smanji u sledećih 20-40 godina ili ćemo početi da gladujemo.

Grupa evropskih i australijskih naučnika je predvidela proizvodni pik oko 2030.godine, posle čega će njegove cene dramatično da skoče. To će se odraziti na cenu hrane i izazvaće geopolitičke promene.

Jedini način da se ovo spreči je prestanak upotrebe mineralnih đubriva i prelazak na uzgojne metode koje čuvaju tlo. Biološki tretirano tlo nema nedostatke jer u simbiozi bakterija i ostalih organizama razlaganjem organske materije koju stalno dodajemo tlu, oslobađa se dovoljna količina fosfora.

Kao što nećemo moći da pronađemo više nafte dubljim bušotinama, tako nećemo moći ni do fosfora za mineralna đubriva.

Zato, vreme je da konvertujete svoja imanja biološkim metodama u bio uzgoj u skladu s prirodom!

Priroda se postarala za dovoljno fosfora u stajnjaku, kokošjem đubrivu posebno. Ali imaju ga i biljke od kojih se prave tekuća biljna đubriva.

Biljke izvor fosfora su:

ZELENI DEO CRNOG LUKA

SVE SLEZOVKE

RAZLIČAK

KADIFICE

Alternativa postoji, moral nam je neophodan!

To su te godine kada me sve više zanimaju pejzaži, a sve manje ljudi u njemu, sve više stabla ili oblak, ili boja neba, kleptomanisanje dugom.

Sve manje čovek.

Valjda smo međusobno sve već rekli.

Postoji Fukoovo klatno, jedina "čvrsta" tačka, postoje leptiri, Mesec koji priča, jedan Žan Fransoa Litoar koji piše o solarnoj eksploziji kao o nadirljivoj poeziji, jer kaže "da tada pitanja više neće biti".

I Majls Dejvis postoji večeres skriven u ovim slovima.

Zato je čovek u mojim pejzažima čist egoizam i nepotreba.

KORACI DO BAŠTE KOJA HRANI CELE GODINE

U ovom trenutku ja sam završila postavku RPZ, posadila krompir, pripremila PMove za presadnju rasadnika i sve vreme bez velikog napora stizala svoje obaveze u bašti.

Konačno sebe smatram pravim baštovanom koji baštovanstvo primenjuje kao terapiju na svoj život jer sam baštovanstvo prilagodila životu.

Rešila sam se onog kritičara u sebi koji me spoticao celi život jer mi je ovakva bašta pokazala da imam moć nad tim. Da bi vam bilo jasnije koliki je to opseg posla: 36 PMova spremno, od toga 30 posejano. Uz to još 10 setvenih grmova posejano. Ogromna količina hrane i sigurno velika berba, ali pre svega veliko zadovoljstvo.

Kako sam ovo postigla? Tako što radim u zonama. Najveći problem čoveka jeste panika da neće stići, nepostavljanje granica, nedostatak motivacije usled nedovoljne praktične ostvarenosti, jer je jako važno da imate mnogo različitih aktivnosti koje vas lako dovedu do cilja. Ako ih nemate, vaš cilj je jedno veliko prostranstvo koje vas tlači.

Kada sam sredila zone u bašti i posložila prioritete, tako se to prelilo i na privatni život. Baš mi je danas u prolazu komšija rekao kako se ovaj sređeni deo bašte ističe u odnosu na onaj koji nije sređen pa da požurim s tim jer to ljudi gledaju i nije lep prizor.

E na to bi nekada ova žena regovala brzim sređivanjem, pritiskom jer se nešto mora. Danas, samo se nasmejem i kažem da kontrast i mora da bude veliki kako bih ja sebe oslobodila viškova u životu. Višak kritičara u sebi. Višak ljudi koji su kritičari mene, višak nepotrebnog rada, višak strahova i panika.

Život je čudesan kada se toga oslobodite. Kao Alisa u zemlji čuda. Ljubav i jeste čudo kada malo bolje razmislite, posebno prema sebi jer nas nigde ne uče, ni u jednoj sferi života koliko smo sebi zaista važni.

Tako, moje zone su se prelile i na učionice. Nekada je u učionicama jako puno pitanja i imam osećaj da ide kao na traci. A ako tome dodam individualni program gde se pitanja jako mnogo ponavljaju, jer se pišu individualno, moj bilans odgovora je često preko 1000 dnevno. To je meni ranije izazivalo paniku. Hodala sam okolo kao vreća kortizola dok mi zone nisu pokazale gde je svemu, posebno meni mesto. Zone su ništa drugo nego posloženi prioriteti.

Tako ja sa svojih 36 PMova i 10 grmova u bašti nemam puno posla do kraja aprila jer se tada postavlja PLZ.

Upravo jer znam koliko je moguće imati puno obaveza i veliku baštu nastali su i Projekti bašte kao velika pomoć svima vama. Korake u bašti vam najbolje mogu pojasniti uz analizu jednog Projekta bašte od 10 gredica za kontinent.

1. Postavka RPZ, ako su PMovi postavljeni setva se radi brzo, najviše jedan dan uz uživanje. Ovo je ujedno i najsloženija zona jer ima mnogo tunela i gnezda i jaku dinamiku. Postavka počinje 01.03. i tada se radi samo DS. Presadnja ide kasnije pa na nekim od gredica koje čekaju presadu imate malo posla. Kada ovo završite do sadnje krompira osim zalivanja nemate posla u bašti.
2. 20.03. počinje sadnja krompira i on se nalazi na 2 grede. Krompir se jako lako sadi u PMovima i jedno poslepodne je dovoljno da se ova sadnja završi.
3. Nakon sadnje krompira nemate obaveza u bašti sve do početka aprila kada se ubacuju sadnice iz decembra i januara. Sadnice se ubacuju u već postavljen PM pa ta presadnja ide brzo. Kada je završite do 10.04. nemate obaveze u bašti osim zalivanja.
4. 10.04. počinje setva kukuruza i po Projektu DS je isplanirana na gredicama sa krompirom koji je već posađen, pa su u skladu s tim ti PMovi već postavljeni pa za sat vremena završavate setvu i nakon toga do kraja aprila nemate obaveze u bašti osim berbe koja je uveliko u toku u RPZ i zalivanja.
5. Od kraja aprila postavlja se PLZ i po tom projektu to je 4 PMova. Uživanje je jer se sve seje i sadi istog dana pa nema vraćanja na PMove. Tog dana počinje sadnja na integralnim delovima u celoj bašti i ova sadnja traje dok je ne završite. Uglavnom baštovani završavaju do kraja maja.
6. Od kraja maja do sredine jula baštovani koji rade po Projektu nemaju setvu i sadnju. Nešto malo predanje iza graška ali nemamo nikakve zone ili velike sadnje. Imate održavanje, berbu, negovanje biljaka i u takvoj bašti koja je u humanim vrednostima to je veliko zadovoljstvo.
7. Od 15.07. postavlja se jesenja zona koja je isplanirana u Projektu. Jako je važno to da nema neke velike smene kultura iza PLZ. Smena se nalazi na RPZ i KPZ jer se ovaj Projekat uz rotaciju postavlja doživotno pa je na taj način rotacija i ostvarena. A ujedno to je i zona koja vas najviše odmara. Kada je postavite osim održavanja na njoj nema dalje nekog velikog posla.
8. Kada se postavi JZ i ZZ, a postavka traje od 15.07. do 15.09. vi ste spremni da čekate zimu lepu sa gredicama koje su pune hrane. Ako JZ postavite u nekoliko dana vi namate nikakve obaveze osim održavanja dalje u bašti. Ja sam postavila najveću zimsku zonu ikada sa 37 PMova i od 01.09. nisam imala niti jednu setvu u bašti do proleća. Samo održavanje i berbe. I to me je malo razmazilo.

Zašto ovoliko pišem o zonama? Zato što mislim da je to izum koji može da vam pomogne jer ako smo pod velikim pritiskom samom spoznajom da je hrana koju kupujemo upitnog kvaliteta i da nešto po tom pitanju moramo da preduzmemo onda

je uteha da postoji lako rešenje za sve nas koji smo jako zauzeti. Znam da će me jednog dana pamtiti po ovom revolucionarnom izumu koji je spasio pre svega čoveka.

Takođe, ako mislite da bi i vama bilo korisno da imate svoj Projekat bašte, još uvek su dostupne dve nove verzije i više informacija možete da pročitate ovde: <https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Prije par dana, kad sam obilazila vrt, razmišljala sam o nama vrtlarima - ljudima sa zemljom pod noktima. Vrijedni smo, ustrajni, solidarni, optimistični, predani, otvorenog uma... tako bih mogla nabrajati još dugo. I tako, šetajući od jedne biljke do druge i od jedne misli do druge, došla mi je na pamet jedna smiješna i vrlo istinita činjenica: uz bezbroj dobrih osobina krasi nas i jedna loša: jako puno lažemo. Svjesni smo toga i trudimo se svim silama da se to smanji na najmanju moguću mjeru, ali nije to baš tako lako.

Da vas ne ostavim dugo u nedoumici, reći ću na što točno mislim. Vjerojatno ste puno puta izgovorili rečenicu: „Idem samo kratko na vrt, brzo ću se vratiti.“ I ja sam također. Evo kako to kod mene izgleda:

Moja vjerna pratnja kud god idem je naša kujica Duda. Nije baš pošteno reći da je samo moja, jer i kći polaže velika prava na nju, a i muž – iako je u početku gundao onu poznatu mantru: „Šta-će-nama-pas-u-kući.“ Ta naša Duda jedva čeka da krenem prema vrtu. Ide uz mene, obilazi gredice, sve pomno promatra, a kad se umori, sjedne u hlad i strpljivo čeka da krenemo zajedno kući. Samo što se to čekanje redovito malo oduži. Nakon nekoliko mojih „Evo, Duda, samo čas, sad ću ja..“ izgubi svo svoje pseće strpljenje i krene sama kući. Tamo je dočekaju s punim razumijevanjem jer svi znaju da je moje „samo ću kratko..“ bila najobičnija laž koje sam bila svjesna dok sam ju izgovarala. U razgovorima s mnogim vrtlarima potvrdilo se da je kod svih nas više-manje ista situacija.

A što je to što nas tako čvrsto drži uz gredice i ne da nam otići? Ja još uvijek ne znam precizan odgovor na to pitanje. Možda neka nevidljiva sila koja odjednom skrene misli u sasvim drugom smjeru. Postoje trenuci kad čovjek zastane u vrtu bez nekog posebnog razloga. Ja obično krenem po nešto – možda po lopaticu, škarice ili špagu – ili samo da pogledam je li nešto niknulo – i onda ostanem stajati između gredica kao da sam nešto zaboravila. Zapravo nisam zaboravila ništa. Samo sam primijetila nešto što jučer nije bilo tamo. Novi list. Drugačiju boju stabljike. Mali, zametnuti plod koji je još jučer bio cvijet. Pa onda odjednom ugledam nekoliko krastavaca skrivenih iza lišća – a to treba odmah ubrati jer sutra će već prerasti. Pa vidim da se onaj patlidžan opasno nakrivio i treba ga privezati prije nego se nasloni na još krhku papriku. I tako, malo po malo, vrijeme proleti dok me s vrta na kraju ne potjera mrak. A ono „samo ću kratko..“ opet ostane još jedna neistina. Kad se konačno vratim s vrta, shvatim da

nisam uopće obavila ono po što sam išla, no to već ima malo i veze s godinom proizvodnje. Nadam se da kod vas mlađih od 50 ipak nije tako kritično.

Ima naravno, još takvih vrtlarskih laži, a spomenuti ću samo neke najčešće, pa vi vidite koliko se možete poistovjetiti s njima.

🌻 „Samo ću malo urediti ovu gredicu“. (a dva sata kasnije još uvijek klečim na istom mjestu.)

🥕 „Ove godine neću sijati više od planiranog.“ (u 20 godina vrtlarenja nije mi uspjelo ni jednom)

🌸 „Imam sasvim dovoljno sjemenja, neću naručivati novo.“ (a na web stranicama čekaju još 3 nedovršene košarice)

🍓 „Samo ću još ovo posaditi jer stvarno više nemam mjesta.“ (pa uvijek ima gajbica, hvala Bogu)

🥕 „Ne treba mi još jedna gredica.“ (a na panju u hladu stoji skica nove grede iz zadnjeg Biljaninog videa)

🕯️ „Ove godine ću sve posijati točno na vrijeme.“ (hmmm..., da)

🌻 „Ne moram zapisati, jer sigurno ću zapamtiti šta sam tu posijala.“ (pаметan piše...)

🌿 „Neću više gnjaviti prijatelje svojim vrtom.“ (a svaki dan fotografiram i opisujem im napredak rajčica)

🌸 „Vrt kraj kuće je sasvim dovoljno velik.“ (a već planiram novu gredicu iza garaže)

🌻 „Ovaj put ću sve uredno zapisivati.“ (ma svejedno... i kad zapišem, ionako izgubim papir s bilješkom)

🍅 „Ovo je zadnja sorta rajčice koju sijem ove sezone.“ (sutra nađeš paketić od 10 novih sorti koje ti je dala prijateljica i naravno, kreće novi turnus sjetve...)

🍆 „Sve sam lijepo pospremila i od sad ću uvijek vraćati alat na svoje mjesto.“ (mislim da Maca Papučarica i dalje ordinira u mom životu, samo joj papuče više nisu zanimljive)

🌶️ „Imam dovoljno sijena za ovu sezonu.“ (nema potrebe komentirati, jel tako..)

Ovim tekstom sam vas htjela malo nasmijati, nadajući se da su se mnogi od vas pronašli u njemu. Za nastavak o vrtnim i okovrtnim temama, kliknite na link:

[nadin-kutak-75](#)

Lijep pozdrav!

DO KADA JE ROK DA SE POSEJE RPZ?

Najčešće pitanje koje nam se postavlja u inboksima je do kada je rok da se poseje RPZ. Rok za setvu je dug pa ću biti precizna za svaku klimatsku zonu.

Prvo da razjasnim od čega se sastoji RPZ. Lakše mi je da se baziram na vrednosti jednog Projekat od 10 gredica. Imamo 4 PMova za RPZ. Od toga su dva sa lukovima, jedna je kombinacija decembarskog i januarskog rasadnika, a samo jedan je sistem za BU zbog čega mnogi misle da su za RPZ zakasnili **što nije tačno**.

Primorje – još uvek se može postaviti 3 od 4 analiza jer je kod vas kasno za BU, ali odmah se analiza 3 na kojoj se nalazi ovaj sistem sadi u letnjoj kombinaciji jer je BU samo pretkultura za glavne kulture koje su isplanirane za tu gredicu. BU se ponavlja na jesen pa imate vremena i za tu berbu. Rok sa postavku RPZ je kraj aprila.

Kontinent – još uvek se cela RPZ bez ograničenja seje i sadi i to se može raditi do kraja maja, sa izuzetkom analize 3 koja se seje sredine aprila kao BU blokovi. I ovde naglašavam da se cela RPZ postavlja jer nam na analizi 3 dolaze glavne kulture pa se tu ništa ne preskače. BU su samo pretkulture i ako ih ne posejete pratite dalje po projektu plan za tu analizu.

Planine – vi tek počinjete početkom aprila pa imate vremena za sve.

Dakle, RPZ je složena zona i ima glavne kulture koje ćete posejati svakako jer imate dug rok za setvu.

UZGOJ IZ REZNICA

Razmnožavanje reznica je jedan od oblika vegetativnog razmnožavanja. Ovakav način razmnožavanja vrlo popularan s obzirom na jednostavnost i učinkovitost. Takođe se veliki broj biljaka može razmnožavati na ovaj način. Ovako razmnožene biljke su po svojim karakteristikama identične onima iz koje su nastali.

Reznica je vegetativni deo biljke (list, stablo, koren) koji u povoljnim uslovima razvija koren, pa ih delimo u tri tipa:

- Zelene, kojima razmnožavamo do sredine leta (jednogodišnji sočni delovi grana)
- Poludrvenaste, koje skidamo do jeseni (jednogodišnji izboji koji su pri vrhu još uvek zeleni, a pri bazi odrveneli)
- Drvenaste, kojima razmnožavamo većinu listopadnih vrsta, a uzimamo ih od jeseni nakon opadanja lišća (potpuno odrveneli delovi stabljike)

Kod uzgoja iz reznica je vrlo važno izabrati kvalitetne reznice. Reznice se uzimaju u jutarnjim satima, pre vrućina sa zdravih i dobro razvijenih izboja koje nemaju tragova bolesti ili štetočina.

Važno je reznice što pre staviti u supstrat kako se zbog vrućine ne bi oštetile. Ukoliko nemate supstrat stavljate ih u vodu. Ukoliko ste daleko od izvora vode ili supstrata stavite ih na kratko u kesicu i na hladno mjesto.

Dužina reznica mora da bude 10 do 15cm, a rez kos, gladak i čist. Preporučuje se korištenje oštrog i dezinfikovanog noža kako ne bi došlo do nagnječenja prilikom reza i prenosa infekcije sa nekog drugog stabla. Takođe se mogu koristiti i oštre makaze. Sa donje polovine uklonimo sve listove, a ukoliko se radi o biljci koja ima velike listove, možemo ostaviti svega 2 do 3 lista na vrhu reznice koje po potrebi možemo prerezati na pola.

Najveća količina vode iz reznice isparava kroz listove, a samim smo odvajanjem od matične biljke naglo smanjili količinu vode i hranljivih materija, a reznica ne može osigurati za preostale listove dovoljno hrane pa smanjenjem lisne mase smanjujemo i njenu potrebu za hranom i vodom dok se ne razvije koren koji je dovoljno snažan da opskrbljuje biljku potrebnim hranivima. Kod crnogorice reznice ne režemo već otkidamo zajedno s komadićem starog drveta (reznica s petom). Ako uzimamo reznice sa ruža, onda one moraju biti nešto duže i imati najmanje tri do četiri okca.

Kod ruža reznice uzimamo u avgustu, s još nedozrelog jednogodišnjeg izboja.

Kod sadnje koristimo mešavinu treseta i peska. Reznice se pre sadnje drže 24 časa u vrbinom soku koji ima auksin ili hormon rasta, koji će pomoći brže zakorenjivanje reznica. Takođe je poželjno reznice u narednih 15 dana zalivati vrbinim sokom. Ukoliko nismo u prilici da držimo reznice 24 časa u vrbinom soku, isti efekat će se postići i zalivanje vrbinom sokom. Reznice se moraju zalivati konstantno dok se ne ukorene. Postoje biljke (lovor višnja, oleander, bršljan, i mnoge cvetnice) koje možete držati u vodi dok se ne zakorene i prednost je to što razvoj korena možete da pratite, ali takva biljka je osjetljiva kod sadnje i morate biti vrlo pažljivi da ne dođe do oštećenja korenčića.

Kod zakorenjivanja reznice u supstrat, reznice do polovine utisnemo u supstrat, zalijemo, a posudu pokrijemo prozirnom kesom ili plastičnom bocom, da bi osigurali potrebnu vlagu. Ukoliko dolazi do zamagljivanja možemo izbušiti manju rupu kako bi višak pare mogao izaći.

Zasađene reznice postavljamo na senovito mesto. Idealna temperatura ukorenjavanja je 23 do 27°C, a vlažnost iznad 80%. Dalja se nega odnosi na održavanje vlažnosti i povremeno prozračivanje.

S napredovanjem malih listića i pre presađivanja uklonimo kesu ili bocu kojom smo pokrili biljku da bi se ona adaptirala na nove uslove.

Neke biljke se vrlo brzo ukorene, za par nedelja, dok je nekim vrstama potrebno i nekoliko meseci. Kod vegetativnog razmnožavanja stepen uspešnosti je uvek 70 - 80%

pa to uračunajte vezano za broj reznica koji ukorenjujete u odnosu na onaj koji vam je potreban.

Reznicama se lako razmnožavaju:

- Letnji jorgovan
- Pojasmin
- Žutika
- Šimšir
- Dren
- Tamarika
- Hibiskus
- Pačempres
- Tuja
- Tisa
- Patuljaste smreke
- Borovnice
- Ribizle
- Ogrozd
- Aronija
- Lavanda
- Lešnik
- Začinsko i lekovito bilje
- Grožđe
- Smokva

Najbolje su reznice dužine 8 do 12 cm koje na sebi imaju 5 do 6 listova. Reznice se na donjem kraju odrežu neposredno iznad kolenca, jer tu su biljne ćelije najaktivniji i iz njih se najbolje stvara novi koren. Donji listovi se uklone, a gornji skrate za trećinu kako reznica ne bi gubila suviše vlage isparavanjem preko lista.

Zrele reznice se sa matičnih grmova uzimaju u kasnu jesen kada otpadne lišće, a vegetacija miruje. Kao zrele reznice koriste se dobro odrveneli jednogodišnji i dvogodišnji izboji. Najbolje takve reznice su debele poput olovke i duge 15 do 25 cm. Na njima mora biti barem 3 do 4 pupa koja su dobro razvijena. Donji rez treba napraviti malo ukoso i oko 0,5 cm ispod kolena, a gornji ravni rez mora biti 2 do 3 cm iznad najvišeg pupa.

ZAŠTITITE LUKOVE

"Ako tražite kreativne ideje idite peške. Andjeli šapuću čoveku kad on ode u šetnju." - R. I. Mayers

Cvetaju jorgovani, maslačak, a i jabuka će uskoro... To je vam priroda poručuje da zaštitite luk i ozimi praziluk od gospođice Muve. Let lukovih muha se vezuje za cvetanje jorgovana. Preciznije, 10 dana od cvetanja jorgovana počinje njen let. Ima 2 do 4 generacije i prva je prilično agresivna. Čim uočite cvetanje ovih biljaka preuzmite prve korake u oblasti prevencije.

Osnovni postulat bio uzgoja: bio smrt je iluzija! Ne postoji. Ili jesi ili nisi bio baštovan. Ne ubijaj nego nadmudri i uvaži saradništvo sa svetom oko sebe. Tvoja bašta je pozornica. Ti si reditelj, a scenarista Priroda. Ti deliš uloge. Svako biće oko tebe ima svoju jasnu ulogu u prirodi, ti je drži u podnošljivom okviru saradništvom. Saraduj sa biljkama u ovoj igri skrivača. Lako je, a iznenadićeš se koliko je lekovito za tvoje duševno stanje. Ako otvorenim srcem nahraniš svako biće oko sebe ti postaješ iznad svega bolji sebi i uspostavljaš miroljubiv odnos i sa svojim biljkama.

Vreme je da postavite okovratnike praziluku, da malčirate i luk kao i praziluk. Praziluk koji je prezimio u bašti je sada prilično ugrožen i potrebno ga je zaštititi. Samo postavite kartonske rolnice toaletnog papira oko belog dela stabla i vaš praziluk će biti jednim delom zaštićen. Bio uzgoj ne nudi jednokratna rešenja već za potpuni učinak morate delovati u kontinuitetu i sa više strana. Malčiranje, posipanje pepelom, mešovita sadnja, plodored i odvojena setva luka za mladu berbu od luka za staru berbu će dati odličan učinak.

BAŠTA NA BALKONU

Inspiracija za danas su moje višegodišnje paprike. Vrlo jakih karakternih osobina jasno govore šta žele, a ne žele da ih uvodim u tople prostorije. One uživaju u hladnim noćima na balkonu. Testirala sam ih. Čim ih unesem lišće im opada i jako su tužne. Čudna bića. Višegodišnje paprike koje uzgajam podnose i - 5. Priroda im to.

Da li morate da imate svoj komad zemlje da biste uzgajali vlastitu hranu?

Ne, napravite baštu na balkonu. Postoje neka mala pravila za uzgoj na balkonu:

- ne možete da se bavite uzgojem u skladu s prirodom, ali možete da se uskladite sa biljkama što je dovoljno za duševni rast.

- ne možete da se oslanjate na predatorski lanac niti da ga uspostavite, ali možete da stvorite svoj mali raj za oprašivače.

- uzgoj na balkonima je olakšavajući jer nema puževa, smrdibuba, sovića.

Svi uzgajamo u saksijama ali da bi taj uzgoj bio potpuno uspešan i hranio vašu porodicu postoje određena pravila:

1. Vrlo je bitan položaj balkona. Morate upratiti koliki raspon dnevne svetlosti imate i koliko sunca. Da li je balkon izložen vetru i kom? Kako je usmeren kada su strane sveta u pitanju?

2. Kolika je površina balkona? Upravo u odnosu na površinu se planira raspored saksija ili vertikalnih nosača. Balkon od 8 kvadrata, koji je dobro organizovan, može da hrani četvoročlanu porodicu.

3. Izbor saksija je od presudnog značaja. Litraža saksija je najvažnija jer plodonosne biljke ne možete da uzgajate u malim saksijama. Za Projekat balkon bio bašte izabrala sam 3 tipa saksija.

4. Obavezna je sadnja medonosnih biljaka koje će vam na balkon privući oprašivače. Dovoljno je da posadite cveće u beloj, žutoj ili plavoj boji koje su ujedno i omiljene boje oprašivača. Svaka analiza u Projektu ima unapred isplanirano cveće u kombinaciji sa povrćem.

5. Dohrana biljaka u saksijama je obavezna nekoliko puta u sezoni. Za u svrhu pripremajte uvek male količine tekućih đubriva. Izbor biljaka za tu svrhu je veliki. Ako imate Projekat balkon bio bašte dobili ste i bonus sa receptima za dohranu.

6. Obavezna je zaštita biljaka biljnim preparatima. Ovo podrazumeva i prevenciju bolesti. Predatorski lanac se ne može uspostaviti i oslanjate se samo na sopstvene resurse (podrazumevam ljubav kao najveće sredstvo prevencije).

7. Izbor sorti i njihova kombinacija. Iako se u bašti paradajz i paprike sade u paru, u saksijama to nije poželjno.

8. Punjenje saksija. Biljke se uvek uzgajaju u mešavini zemlje : komposta : đubriva u odnosu 3:2:1

Sve, ali baš sve možete da uzgajate na balkonu.

Luk - nije podzemna kultura i može lako da se uzgaja u žardinjerama koje su dubine do 10 cm. Zahteva zaštitu od lukove muhe ali ovo zavisi i od visine balkona.

Salate - uspešno se uzgajaju u žardinjerama do 15 cm dubine. Zahtevaju dohranu tekućim đubrivom jesnom u sezoni. Spadaju u drugu grupu plodoređa i nisu zahtevane. Savetujem da ih sejete na 15 dana kako biste uvek imali mlade biljke za berbu.

Rotkvice - ne zahtevaju posebnu saksiju već ih kombinujete sa biljkama koje imaju dužu vegetaciju. Na primer, u saksiju u kojoj planirate setvu tikvica prvo posejete rotkvice. Njihova vegetacija je 30 dana do berebe.

Tikvice - spadaju u zahtevne biljke plodoreda i njih uzgajate u velike saksije od 10 l. Zahtevaju dohranu na 15 dana tekućim đubrivom. Kao i sve plodonosne biljke neophodna im je svetlost i toplota pa im takvo mesto izaberite.

Šargarepa, peršun, paškanat - kao dvogodišnje kulture zahtevaju široke žardinjere. Dubina mora biti od 15 do 30 cm za uspešan uzgoj. Nisu zahtevne biljke plododreda i dohranjaju se tek naredne sezone, kada se probude iz zimskog sna.

Kupusarice - vrlo zhtevne kulture plodoreda se uspešno uzgajaju u solitarnoj sadnji u saksijama od 10 l uz dohranu tekućim biljnim đubrivima na 15 dana. Kao i sve listaste biljke ovisnici su o azotu. Dobro prezimljavaju na balkonu.

Paradajzi - potrebna ima je saksija od minimum 10 l za uspešan uzgoj. Birajte šerije koji odlično podnose saksijski uzgoj. Dohrana počinje čim biljka procveta i na 15 dana od tog momenta dodajete isključivo kalijumska tekuća biljna đubriva (plućnjak, gavez)

Paprike - saksija mora imati min 5 l. Sadimo solitarne biljke. Dohrana počinje od cvetanja i odvija se na 15 dana. Idealno je đubrivo od lista šargarepe jer je bogato magnezijumom.

Kukuruz - saksija mora imati 10 l. Uzgajate dve biljke u jednoj saksiji. Dohrana kalijumskim TBĐ počinje čim dostignu metar visine.

Krastavci - za uspešan uzgoj im je potrebna velika sakaija. 10 l za dve biljke je otimalna vrednost. Dohrana kalijumskim TBĐ počinje od cvetanja. Savetujem da ih sejete na 15 dana kako biste imali berbu u kontinuitetu. Poželjno je da ih uzgajate uz ograde i na taj način ih iskoristite za pentranje loza.

Mahunarke - nisu zahtevne i balkonski uzgoj je odličan izbor. Možete da uzgajate visoke i niske mahunarke. Visoke zahtevaju nosače i mogu biti fantastičan ukras formirajući na vertikalnim nosačima živi zid.

Krompir - lako se uzgaja čak i u vrećama u koje stavite kompost pomešan sa đubrivom i zemljom.

Planirajte svoju bio baštu. Nedostatak vlastite zemlje nije ograničenje. Napravite svoj plan za ovu sezonu. Ako nemate vremena da napravite sami plan još uvek je u ponudi naš Projekat bašte za balkone i to za sve klimatske zone. Iako mnogi misle da je balkonski uzgoj minimalna proizvodnja hrane varate se, uz dobru organizaciju na balkonu možete imati odlične prinose.

Više informacija o obe nove verzije Projekata bašte, koje su još uvek dostupne, možete da pročitate ovde: <https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

DIVLJA HRANA

Postaješ Biće s Krajolikom kada se Krajoliku zadiviš onako iz dubune utrobe. Pišem u sebi Odu divljim biljkama koje me hrane! Jednom davno napisala sam da je jedino

čovjek zaludna investicija prirode i naišla sam na osudu. Ali, ja to iz ljubavi prema čoveku i napisah. Ne mogu nas sve te umetnosti i poezije učiniti smislenim. Ni Bariko moj voljeni, ni moja zadivljenost Cvetajevom, ni Rubljov, Rahmanjinov, ni c-dur, ni reči nad kojima mi zastaje dah. Može samo povratak suštini i nasušnom - prirodi.

Ne mogu voleti Krajolik bez ljubav prema čoveku i ja eto, glasno, i volim sve te naše mane.

Hrana je u šumi! Iskoristite prve prolećne darove i ukiselite pupoljke maslačka. Neverovatna poslastica i lekovita hrana. Uz šetnju šumom fokusirajte se na sadašnji trenutak i oslobodite se strahova koji sada kolaju vašim venama. Dišite!

Za ovaj recept vam je potrebno:

- dobra volja i sloboda kretanja
- čizme jer su se krpelji već pojavili
- strpljenje jer su pupoljci mali

Priprema:

Pupoljke maslačka operete i stavite u teglicu. Prokuvajte 100 ml jabukovog sirćeta, 300 ml vode, dve kašike šećera i kašiku soli. Probajte jer ukus možete da podredite sebi. Zalijete teglicu i kratko pasterizujete.

Moj obrok na pauzi od sadnje - domaći hleb od spelte, pečene gljive, sremuš u sendviču od listova sira, ukiseljeni pupoljci maslačka i čaj od domaće nane.

Da, hrana je oko nas samo je morate prepoznati.

PODSETNIK NA ROKOVE

Primorje nam je uveliko u presadnji decembarskog i januarskog rasadnika. Lagano pripremite svoje PLZ kako biste se spremili za konačnu presadnju crvene zone.

Kontinent je počeo sadnju krompira. Sadnja krompira traje dugo, zapravo ga neprekidno sadimo sve do septembra pa imate vremena da ubacite puno krompira ove sezone.

Planine se lagano pripremaju za prve setve na otvorenom polju. Pripremite svoje RPZ.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Još uvek su dostupne dve nove verzije Projekata bašte, u pitanju su:

- **Projekat balkon bio bašte**

- Projekat bašte za 10 gredica

Obe verzije dostupne su i u verzijama za svaku klimatsku zonu (svoju klimatsku zonu birate na web-stranici).

Tako da su svi baštovani ovog puta dobili **gotovo rešenje gde je svaki korak unapred snimljen, ucrtan i isplaniran** tako da nije moguće napraviti grešku u bašti.

Svaki put kada dođete u svoju baštu znaćete tačno šta treba da radite da biste imali baštu koja vas hrani tokom cele godine.

Ako mislite da bi i vama bilo korisno da imate Projekat za svoju baštu, više informacija o obe verzije Projekata bašte možete pogledati ispod:

<https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Kao što znate iz obaveštenja u prošlim Nedeljnicima, **individualni mentorski rad se neće održavati ove sezone**. I ta opcija članstva na našoj edukativnoj platformi je trenutno zatvorena.

Postoji i drugi vid članstva, a to je kolektivni mentorski rad, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu.

Pa ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Još uvek se možete prijaviti za mart.

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljniček očekujte u naredni ponedeljak.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim